

Utbildningsdepartementet

Yttrande från Nacka kommun gällande SOU 2016:66 ”Det stämmer! Ökad transparens och mer lika villkor”

Regeringen har remitterat SOU 2016: ”Det stämmer! Ökad transparens och mer lika villkor”. Nacka kommun har ombetts av Utbildningsdepartementet att lämna ett yttrande och vill härmed framföra följande:

Nacka kommun

- tillstyrker förslaget att det ska anges i skollagen att bidraget till enskilda huvudmän också ska bestå av ett strukturbelopp,
- avstyrker den del av förslaget om strukturbelopp som avser pedagogisk omsorg
- tillstyrker förslaget om att särskilda kostnader för kommunernas ansvar ska specificeras, beräknas och motiveras i samband med bidragsberäkningen och inte ingå i underlaget för fastställande av bidrag,
- avstyrker förslaget om att ersättning för administrativa kostnader ska fastställas utifrån faktiska kostnader istället för utifrån den schablon som gäller idag,
- tillstyrker utredningens bedömning om att inte ändra reglerna för att beräkna ersättningen för mervärdesskatten eller för fastställandet av bidraget för lokalkostnader,
- tillstyrker utredningens bedömning att inte ändra reglerna gällande tilläggsbelopp,
- instämmer i utredningens slutsats att en statlig resursfördelningsmodell för att fastställa tilläggsbeloppet inte bör införas eftersom det kommer att leda till svårigheter att fastställa en ersättning som fullt ut grundas på barnets eller elevens individuella behov,
- tillstyrker förslaget om att en elevs finansiering bör fastställas i en överenskommelse mellan hemkommunen och en fristående så kallad ”resursskola”,
- avstyrker förslaget att de olika kostnadsposterna i grundbeloppet ska specificeras i bidragsbeslutet,
- avstyrker förslaget att i ett särskilt avstämningsbeslut specificera grundbeloppet och förslaget att det ska krävas årliga beslut om avstämning

- avstyrker förslaget att redovisa ekonomisk information på skolnivå
- avstyrker förslaget till ändrad reglering vad gäller kommuners yttrande vid en fristående skolas etablering
- avstyrker förslaget att det ska vara obligatoriskt för närliggande kommuner att yttra sig när en fristående gymnasieskola ansöker om etablering i annan kommun
- avstyrker förslaget om att reglera hur en kommun ska besluta om ett yttrande gällande etablering av en fristående gymnasieskola
- avstyrker förslaget att reglera hur en kommun formulerar ett yttrande gällande etablering av en fristående gymnasieskola
- tillstyrker utredningens bedömning att inte införa en reglering om en centralt administrerad kö för fristående och kommunala skolor
- tillstyrker utredningens bedömning att inte införa en reglering som innebär ett centraliserat ansvar för antagningen till de fristående skolorna

Nacka kommuns överväganden

Nacka kommun tillstyrker förslaget att ersättningen till enskilda huvudmän utöver grundbeloppet, och i förekommande fall tilläggsbelopp, också ska bestå av ett strukturbelopp. Det är redan reglerat i skollagen att en kommun ska fördela resurser efter barnens och elevernas förutsättningar och behov. Utredningens förslag är därför positivt, utifrån att lika villkor ska gälla oavsett huvudmannaskap.

Däremot håller Nacka kommun inte med utredningen om att det är nödvändigt att regeln ska omfatta även pedagogisk omsorg, eftersom dessa oftast är små enheter med 5-7 barn. Ett strukturbelopp riskerar då dels kunna kopplas till enskilda barn, dels i praktiken inte ha någon effekt i en så liten verksamhet eftersom möjligheterna att omfördela resurserna då är så begränsade. Grundbeloppet och, i förekommande fall, tilläggsbeloppet borde i de fallen vara tillräckligt för att försäkra likvärdiga villkor.

Nacka kommun vill i sammanhanget också understryka att det utredningen redovisar om kommuners resursfördelning inte stödjer det huvudargument som i den allmänna debatten brukar användas för att förespråka att ansvaret för skolans resursfördelning bör övergå till staten. Utredningen finner nämligen att de allra flesta kommuner idag fördelar del av resurserna till skolan efter någon form av socioekonomiska kriterier. Utredningen menar att det är en följd av den ändring som gjordes i skollagen 2014 och som kräver att hänsyn tas till elevernas förutsättningar och behov i resursfördelningen till skolan.

Nacka kommun anser också att utredningens förslag att kommuner ska kunna redovisa de särskilda kostnader som kommuner och inte enskilda huvudmän har, eftersom dessa inte ska ingå i bidragsbeloppet, är positivt ur ett konkurrensneutralt perspektiv och tillstyrker detta. Förändringen bör kunna bidra till ökad transparens utan att det samtidigt blir för administrativt betungande att genomföra.

Nacka kommun instämmer vidare i utredningens bedömningar att nuvarande regler vad gäller tilläggsbeloppet, momsersättningen och ersättningen för lokalkostnader bör kvarstå oförändrade.

Utredningens förslag om att finansiering för en elev bör fastställas i en överenskommelse mellan hemkommunen och den fristående huvudmannen för en så kallad "resursskola" tillstyrks, under förutsättning att det framgår att ersättningen ska fastställas individuellt efter varje elevs behov och förutsättningar. Det dilemma som kan uppstå är annars att skolan anför att de har ett fast pris per plats som inte korrelerar till de insatser som relaterar till varje elevs specifika behov.

Däremot invänder Nacka kommun mot en så hög grad av detaljstyrning och ökad administrativ börda som utredningens förslag när det gäller redovisningen av olika kostnadsposter i bidragsbesluten, kravet på årliga särskilda avstämningsbeslut och att ekonomisk information ska redovisas på skolenhetsnivå kan komma att innebära. Nacka kommun håller med om vikten att säkerställa lika villkor, oavsett i vilken kommun en fristående skola verkar, men ifrågasätter att detta bäst uppnås på det här sättet. Den höga grad av regelstyrning som föreslås är inte förenlig med den mål- och resultatstyrda verksamhet som skolan ska vara. En alltför centraliserad och regelstyrd resursfördelning vore negativt inte minst för rektorernas möjligheter att fördela resurserna inom skolan på det sätt som är optimalt för eleverna. Kommuner måste också fortsatt ha utrymme att använda olika modeller för hur budgeten inom utbildningsområdet utformas. Mot denna bakgrund avstyrker Nacka kommun dessa förslag.

Vidare avstyrker Nacka kommun förslaget att ersätta den schabloniserade ersättningen för administrativa kostnader med de faktiska kostnaderna, som ska specificeras för administrationen. Den reglering som föreslås är på en detaljnivå som skulle innebära att det blir administrativt krångligt och kostsamt på en nivå som inte kan motiveras av de eventuella fördelar som kan uppnås. Mervärdet av en sådan förändring blir dessutom än mindre om det förslag som utredningen föreslår om att redovisa kommunernas centrala kostnader genomförs.

Nacka kommun avstyrker samtliga förslag som utredningen lägger fram och som avser justerade regleringar vid etablering av en fristående grund- eller gymnasieskola. Det finns inget problem att lösa i detta avseende, eftersom kommuner redan idag har den möjlighet till inflytande vid nyetableringar som behövs och där dagens regelverk kring detta är förenligt med konkurrensneutralitet. Konkurrensneutrala villkor behövs för att främja en mångfald av skolor och ge elever och föräldrar reell möjlighet att välja skola, oavsett i vilken kommun de bor och oavsett om kommunen ifråga av ideologiska skäl motsätter sig etablering av fristående skolor eller inte. De föreslagna förändringarna bidrar inte till att upprätthålla samma grad av konkurrensneutralitet. Skillnaderna i vilken möjlighet elever har att välja skola i olika kommuner riskerar därmed att öka, om förslaget genomförs. Därtill är

förslagen som avser yttranden vid etablering av fristående gymnasieskolor även orimliga genom att ange i vilken nämnd kommuner ska fatta sådana beslut och genom detaljstyrningen av hur sådana yttranden ska utformas.

Slutligen instämmer Nacka kommun i utredningens bedömning när det gäller att inte föreslå en reglering om ett gemensamt, centralt administrerat kösystem för fristående och kommunala skolor. Nacka kommun håller även med utredningen om att ett centraliserat ansvar för antagningen till fristående skolor inte bör införas.

På Nacka kommuns vägnar

Mats Gerdau
Ordförande kommunstyrelsen

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör